

Tema 6: Cultura material i pràctiques escolars

*Propostes d'organització escolar:
escola segregada, mixta i coeducativa*

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Segregació de sexes i
educació diferenciada:
pedagogies masculina i
femenina.

arxiu Öte Datoqui AFA 509999-02932-013-083 Escoles Alberic

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

J. J. Rousseau

- **Tradició històrica:**

- Jean Jacques Rousseau: educació diferenciada, inferioritat femenina.

- **Discurs científic:**

- José Blanc i Benet: educació diferenciada.

- **Discurs catòlic:**

- Ruiz Amado, Rufino Blanco, Francisco Blanco Nájera.

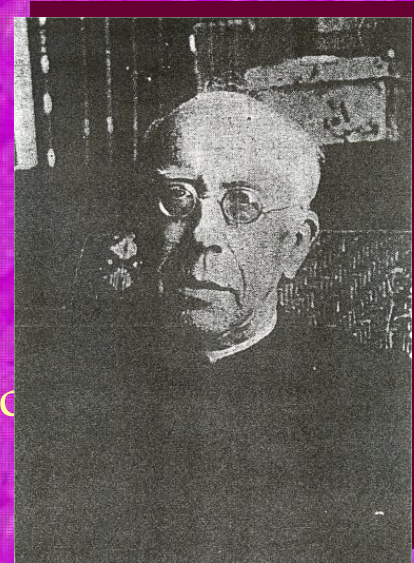
- Encíclica Divinus Illius Magistri.

- Concili Vaticà II.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

• Discurs científicocatòlic:

—Josep Blanc i Benet: A partir de les diferències anatòmiques i fisiològiques, estableix les psicològiques: la funció de la dona és la maternitat i per a ella ha de ser educada. Proposta d'educació diferenciada en espais propis i segregats.

P. Ruiz
Amado

• Discurs catòlic:

—Ruiz Amado, Rufino Blanco, Blanco Nájera: Homes i dones són diferents segons la naturalesa i la psicologia. Cal accentuar-ne els trets diferents, d'ací la necessitat d'una educació diferenciada, en espais propis i segregats.

—Encíclica Divini Illius Magistri: condemna la coeducació per estar basada en el naturalisme.

Rufino Blanco

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Arguments per a la segregació de sexes:

- **Psicològic:**

- Cal desenvolupar la personalitat segons la manera particular de ser de cada sexe. Feminitzar l'home o masculinitzar la dona és desnaturalitzar-ne les qualitats.
- Diferent ritme de creixement físic i psíquic de xiquets i xiquetes.

- **Pedagògic:**

- Respecte a la llei educativa de l'adaptació de l'educand.
- No disminuir el nivell de l'ensenyament.
- Cada país ha d'adoptar els models pedagògics d'acord amb la seua idiosincràsia.
- S'eviten nombrosos problemes de disciplina en l'aula.

- **Social:**

- Distintes missions en la vida per a homes i dones: dona, mare de família i mestressa de casa.
- Les ensenyances pròpies per a mestressa de casa no fomenten en les dones sentiments d'independència econòmica respecte a l'home.

- **Moral:**

- S'evita el perill d'establir relacions íntimes.
- Es manté el romanticisme que implica el desconeixement de l'altre sexe.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Legislació:

Escoles de xiquetes/escoles de xiquets.

—1825: Pla Calomarde.

—1857: Llei Moyano.

—1945: Llei d'Educació Primària.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

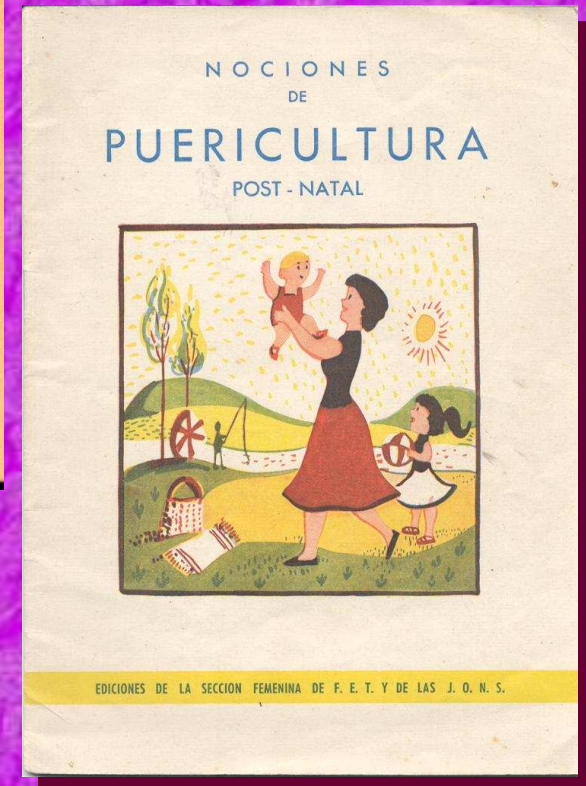
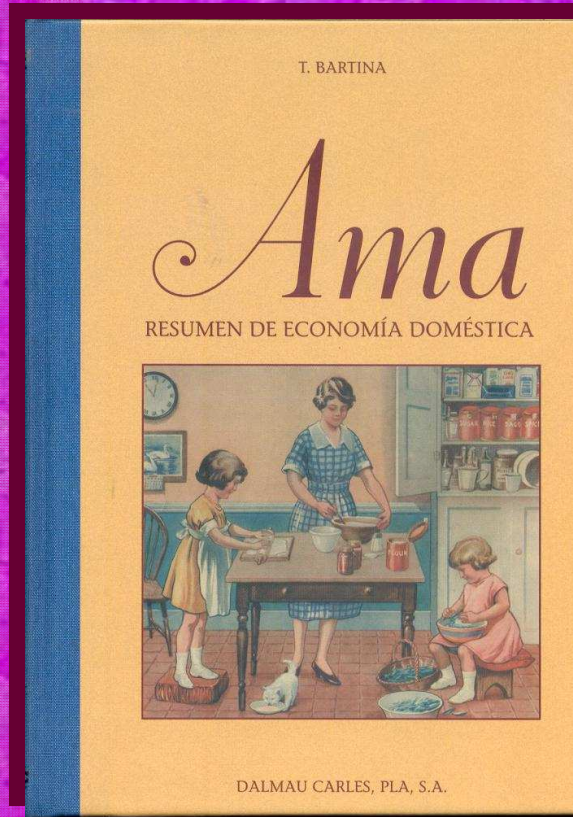
Pràctiques educatives: separació d'espais.

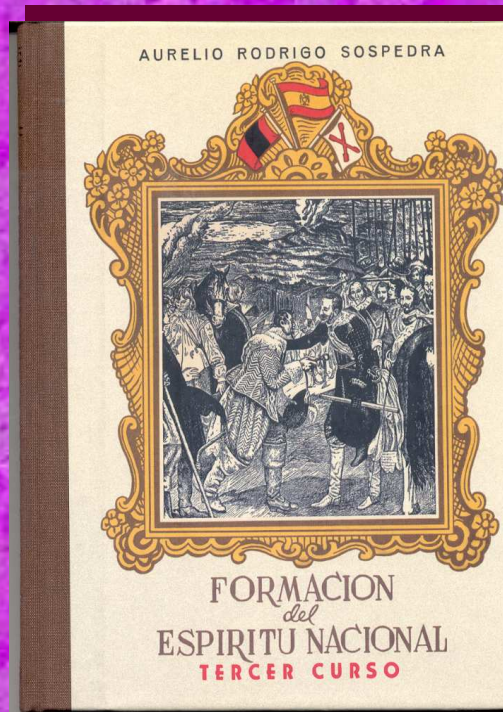
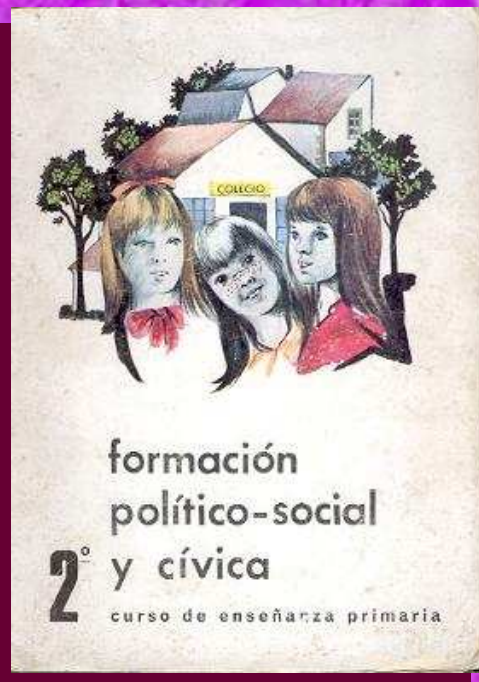
Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Pràctiques
educatives,
assignatures
sols per a les
xiquetes:

- Costura.
- Cuina.
- Puericultura.
- Economia
domèstica.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

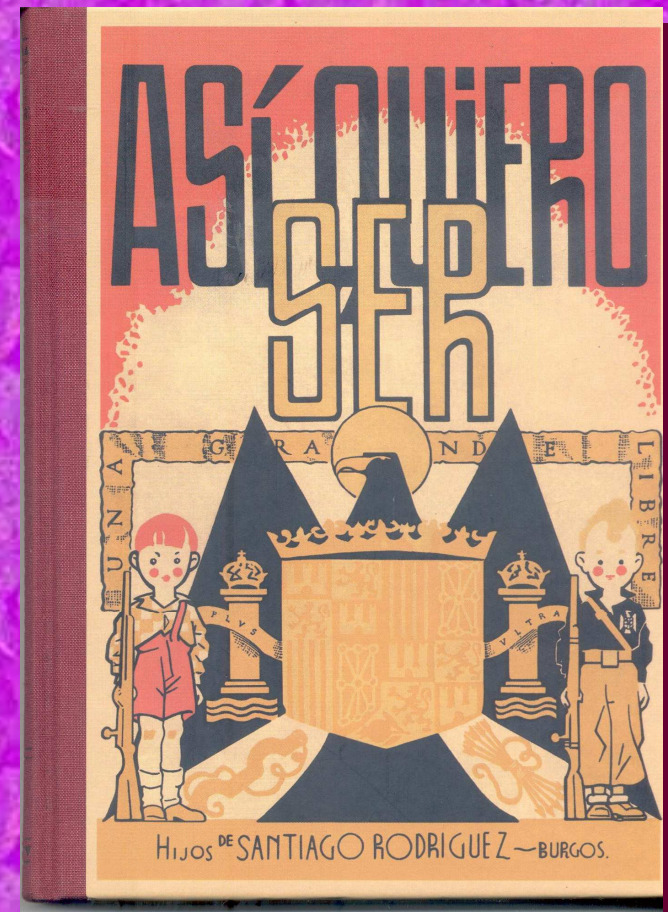

Pràctiques
educatives,
les mateixes
assignatures amb
continguts
diferents:

- Educació física.
- Educació política.
- Música.

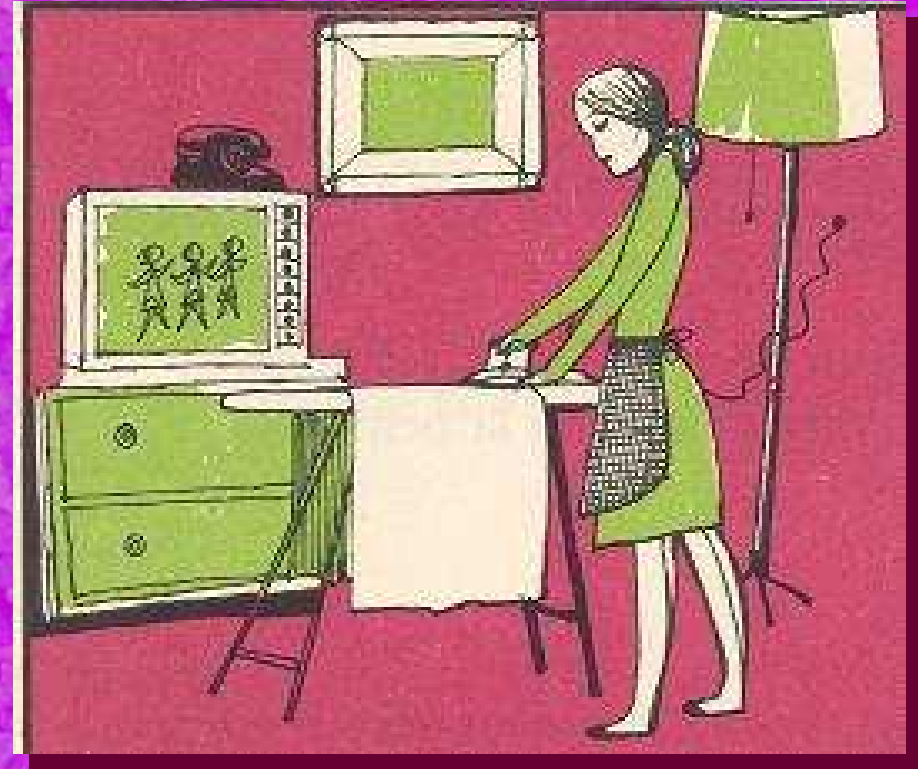
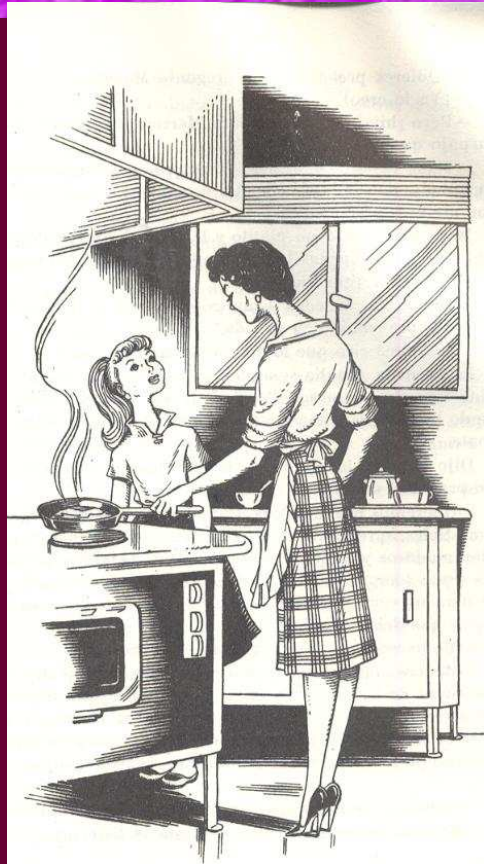
Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Pràctiques educatives: llibres de lectura diferents.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Pràctiques educatives,
il·lustracions de llibres de text:
el culte al davantal (Alleen Pace Nilsen)

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Escola mixta:

- Compartir espais, però amb educació diferenciada: es mantenen les pràctiques diferenciades.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Legislació:

- 1857 Llei Moyano, art. 103:
 - Es permet la concurrència de xiquets d'ambdós sexes, degudament separats, a les escoles incompletes.
- 1911 RD 25 febrer, art. 5:
 - Permet fusionar escoles de diferent sexe en mixtes.
- Llei d'educació primària 1945, art. 20:
 - Sols s'autoritzen excepcionalment les mixtes.
- 1965: Pas de l'autorització excepcional a la permissivitat.
- 1970: Llei General d'Educació 1970: s'estableix l'escola mixta.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Coeducació: pedagogia integradora.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

- **Tradició històrica:**

- Mary Wollstonecraft:
1792. Crítica model
diferenciador de Rousseau.

- **Discurs pedagògic:**

- Lliga Internacional de
l'Educació Nova.
 - Escola única o unificada.
 - Institución Libre de
Enseñanza.
 - Escola Moderna.

Mary Wollstonecraft

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Legislació:

- 1936: Consell de l'Escola Nova Unificada (únicament a Catalunya).
- 1937: Ordre 9 de setembre de Wenceslao Roces.
- 1978: Constitució.
- 1990: Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE).

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Arguments a favor de la coeducació:

- **Psicològic:**

- Les diferències psicològiques intragrup són més que les entregrup per raó del sexe. Cal respectar la individualitat de cada alumne, independentment del sexe.
- El mutu tracte i la mateixa educació contribuiran al fet que es complete allò que tenen de diferent ambdós i adquirisquen de manera recíproca qualitats i virtuts de l'altre sexe.

- **Pedagògic:**

- És el mètode natural: ni en la família, ni en la societat existeix la separació. Si l'escola és vida, igual ha d'ocórrer a l'escola.
- Educa els sentiments.
- Afavoreix l'ordre i la disciplina.

- **Moral:**

- El tracte de companys afavoreix el mutu coneixement i unes relacions afectives positives.

- **Cívic i social:**

- Més oportunitats per tal de satisfer la vocació, independentment de les qualitats femenines o masculines

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Estat actual del debat.

- Es qüestiona la pràctica real de la coeducació en els centres educatius i la seua efectivitat per:
 - Pervivència dels estereotips de gènere masculí i femení per manca d'una anàlisi prèvia.
 - Utilització d'un llenguatge sexista.
 - Establiment d'un currículum masculí identificat amb allò universal del qual s'ha suprimit tot el que estiga relacionat amb processos de feminització.

Propostes d'organització escolar: escola segregada, mixta i coeducativa

Alternatives.

- **Proposta neoliberal i neoconservadora:** segregació de sexes.
- **Feminisme de la diferència:** segregació de sexes que permeta les xiquetes reforçar l'autoestima, *affidamento*, autoritat femenina.
- **Paradigma de la igualtat:** mantenir la coeducació aplicant mesures correctores. Confecció d'un currículum:
 - que incloga una mirada no androcèntrica sobre el coneixement;
 - que considere de manera crítica el que s'ensenya, el com i el per què;
 - que eduque sentimentalment: desmuntar estereotips que encasellen les persones segons el sexe/gènere;
 - que desperte l'actitud crítica de l'alumnat;
 - que introduísca la coeducació entre les matèries de formació inicial i contínua del professorat i
 - que potencie la investigació sobre l'acció.